_História Slovenska (Dejiny Slovenska) - 01.časť – Obdobie prehistorické :)

Okolo roku 1000 000-250 000 p.n.l. - staropaleolitické osídlenie na Slovensku je archeologicky dokázané nájdenými kultúrnymi vrstvami (Nové Mesto nad Váhom - Mnešice, Bratislava), nálezmi primitívnych kamenných výrobných nástrojov (Seňa, Poľov) a ohnísk (Spišské Podhradie a Vyšné Ružbachy).

Okolo roku 250 000-35 000 p.n.l. - počas stredného paleolitu sú zo Slovenska doklady na intenzívnejšie osídlenie, najmä v blízkosti termálnych prameňov, na sprašových terasách, ale aj v blízkosti jaskýň (Gánovce, Hôrka-Ondrej, Beharovce na Spiši, Bojnice na Hornej Nitre, Banka a Radošiná na Považí). Európsky významným je nález vyliatku lebky neandertálca z Gánoviec pri Poprade (našli ho roku 1926 v travertínovej kope) a nález čelovej kosti mladej neandertálky zo Šale nad Váhom. Vzácny nález z Gánoviec - vyliatok lebky neandertálskeho človeka spred 120 000 rokov, ktorý tu asi zahynul na otravu kysličníkom uhličitým pri tepelných minerálnych prameňoch a lebečnú dutinu mu vyplnila travertínová hmota - je dnes v pražskom Národnom múzeu (Česká republika).

V rokoch 35 000-8 200 p.n.l. - z mladopealeolitického obdobia sa už našli špecializované kamenné nástroje, ktoré slúžili na výrobu rozličných pracovných nástrojov z dreva, kostí, parohov a mamutích klov. Z tohto obdobia sú i najstaršie umelecké pamiatky z územia Slovenska (Dzeravá skala pri Plaveckom Mikuláši, Ivanovce, Nové Mesto nad Váhom - Mnešice, Trenčín, Vlčkovce, Zamarovce, Čertova Pec pri Radošine, Banka, Žabokreky nad Nitrou, Spišské Podhradie, Veľký Šariš, Tibava, Barca II., Cejkov, Moravany nad Váhom a iné). K vrcholným výtvorom mladopaleolitického umenia patrí Venuša z Moravian (Moravíanska venuša) - plastika, ktorú vyrezal dávny umelec z mamutoviny pred vyše 22 800 rokmi. Malú sedemcentimetrovú sošku bez hlavy objavili roku 1942 v Moravanoch pri Piešťanoch. Dnes je jedinečným exponátom Klenotnice dávnej minulosti na Bratislavskom hrade.

Okolo rokov 8 200-6 000 rokov n.l. - mezolit - zistené osídlenia na severnom Slovensku (Veľký Slavkov), ale aj na pieskových dunách v okolí dolného Váhu a Malého Dunaja (Veľká Mača pri Seredi), menšie sídliská vo východných oblastiach Slovenska (Barca, Streda nad Bodrogom, Silická Jablonica).

V období rokov 6 000-3 200 p.n.l. - základná jednotka vtedajšej spoločnosti - monogamná rodina - bola sociálne len nevýrazne diferencovaná, nejestvovala ešte ani pravidelná tovarová výmena. Roľnícke osídlenie zaznamenané na juhozápadnom a východnom Slovensku - ľud kultúry s lineárnou keramikou (Hurbanovo, Bíňa, Michalovce, Nitra, Veľký Grob a iné). Najvýznamnejšie kultúry - železovská a bukovohorská, začiatky roľníckej kultúry s rázovitým domácim vývojom.

Okolo rokov 3 200-1 900 p.n.l. - neskorá doba kamenná - eneolit - obrábanie pôdy pomocou dreveného radla ťahaného dobytkom umožnilo obrábanie väčších rozlôh pôdy - vznik veľkorodiny. Najvýznamnejšími kultúrami na Slovensku boli lengyelská (Brodzany - Nitra, Ludanice), polgárska (Lažňany) a bádenská, ktorá zasahovala až do Turca, Liptova a na Spiš.

Okolo rokov 1 900-1 500 p.n.l. - staršia doba bronzová - územie Slovenska plnilo významnú úlohu nielen ako križovatka obchodných a kultúrnych ciest, ale aj ako producent medi, ktorá sa dolovala v Slovenskom rudohorí. Na území dnešného Slovenska sú zvyčajné kostrové pohreby v skrčenej polohe a do hrobov sa vkladali bohaté milodary. Na pohrebiskách aj na ornamentike sú motívy svedčiace o kulte slnka. Na juhozápadnom Slovensku vznikla svojrázna starobronzová nitrianska kultúrna skupina, ktorú neskôr vytlačila unetická kultúra, prenikajúca až na južné Slovensko (Stará Ďala - Hurbanovo). Na dolnom Pohroní a Poiplí - hatvanská kultúra.

Okolo rokov 1 500-1 250 p.n.l. - na juhozápadnom Slovensku poľnohospodárska maďarovská kultúra (Maďarovce - Santovka), pre ktorú sú charakteristické opevnené osady a veľkovýroba keramiky. Na východnom Slovensku otomanská kultúra. Vonkajšie usporiadanie osád aj materiálna kultúra prezrádzajú vplyv mykénskych civilizačných centier (Spišský Štvrtok). Z tohto obdobia pochádza aj železná dýka z kultového objektu

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

v Gánovciach, ktorá je najstarším dokladom výskytu železa v strednej Európe a svedectvom kontaktov s Chetitskou ríšou.

V rokoch 1 250-700 p.n.l. - lužická kultúra - silno opevnené výšinné hradiská vojenského, výrobného a správneho charakteru má na Slovensku autochtónne prvky. Na juhozápadnom Slovensku čačianska kultúra (Čaka, Očkovo, Kolta, Dedinka, Lužany a pod.) charakterizovaná veľkými náčelníckymi mohylami - väčšia sociálna diferencovanosť spoločnosti. Západne od Váhu - velatická kultúra - žiarové pohrebiská.

Roku 800 p.n.l. - na území Slovenska sa objavili skýtske výrobky a pravdepodobne i Skýti.

V rokoch 700-400 p.n.l. - staršia doba železná - ťažba nielen železa, ale stále viac aj olova, zlata a soli. Zvýšenie sociálnej diferenciácie spoločnosti - honosné výbavy hrobov, v sídliskách sa objavujú dvorce alebo príbytky, ktoré sú pod ostatnej osady oddelené palisádou. Prostredníctvom tráckych kmeňov kontakty s gréckou civilizáciou - keramika zhotovená na hrnčiarskom kruhu. Na východnom Slovensku - kuštanovická kultúra - prísny geometrizmus.

Roku 500 p.n.l. - galskí Kobýnijovia prenikli na naše územie a asimilovali Osov, národ dovtedy žijúci na našom území.

V rokoch 400-200 p.n.l. - Kelti na Slovensku. Osady sa koncentrovali v ohybe Dunaja, v povodí Ipľa, Hronu, Žitavy, Nitry (nález z Veľkej Máne pri Vrábľoch). Pôvodné obyvateľstvo na tomto území sa dostalo do keltskej závislosti. Zvyšky obyvateľstva pôvodnej lužickej kultúry žili izolovane v údoliach a horských oblastiach severného Slovenska, kde vytvorili samostatnú púchovskú kultúru. Tá pretrvala až do zmeny letopočtu. Budovali si aj opevnené hradiská na vyvýšených miestach (Liptovská Mara, Havránok).

V rokoch 200-60 p.n.l. - ďalší kolonizačný keltský prúd. Zaviedli u nás peňažný systém už začiatkom 2. storočia pred Kristom. Nápisy na niektorých minciach (asi mená kniežat, čo mali právo razby) sú najstaršími zachovanými nápismi z nášho územia. Najpočetnejšie sú mince s nápisom BIATEC a NONNOS. Bratislavské nálezy keltských mincí sú najväčšie v strednej Európe. Našli sa tu nielen mince, ale aj pozostatky mincovne, čo dokazuje, že bratislavské oppidum bolo významným obchodným centrom keltského sveta. Opevnené osady - oppidá, v ktorých sa okrem poľnohospodárstva rozvíjala aj náročná remeselná výroba (Bratislava, Devín, Plavecké Podhradie).

Biateky

Roku 60 p.n.l. - prichádzali k nám na krátku dobu príbuzní Skýtov - Jazygotovia, ktorí boli vytlačení germánskymi kmeňmi Markomanov, Kvádov a Búrov.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Roku 60 n.l. - v povodí Tisy sa koncentrovali dácke kmene, ktoré prenikli na územie stredného Slovenska pod vedením kráľa Burebistu. Centrom územia na východ od Váhu bola Nitra. Dákovia porazili keltské kmene Bójov a Tauriskov. Pri týchto bojoch bolo pravdepodobne zničené aj bratislavské oppidum. Jeho úlohu na vyše pol storočia preberá osada v Bratislave - Devíne.

Ku koncu staršej doby laténskej sa začína uplatňovať žiarový rítus - pravdepodobne odraz zmien v svetonázorových predstavách keltskej spoločnosti, teda prechod od viery v posmrtný život k viere o prevteľovaní duší. Zreteľnejšie sa vyčleňujú sociálne vrstvy, silnie vnútorný mocenský zápas - prvé zárodkové formy štátnej organizácie. Kelti prispeli k rozvoju spracovania železa - vysoká úroveň metalurgie železa, technika výroby na hrnčiarskom kruhu. výroba textilu - tkáčsky stav, pestovanie pšenice, jačmeňa, ovsa, prosa, strukovín a ľanu, rotačný žarnov.

Symbiózou lužického a keltského prvku vzniká púchovská kultúra. Poznáme vyše 300 sídlisk tejto kultúry. Mnohé z nich boli opevnenými hradiskami. Na strednom Slovensku to boli známi Kotíni keltského pôvodu (dobývanie železnej rudy) a v novohradských horách to bol kmeň Osov.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania